

De vredesduif

door A R. Maatsman

Jeroen is in de wolken. Hij mag mee met vader en met vijf andere mannen uit de stad. Graaf Arend, de heer van Kronenburg, heeft het goed gevonden. Aan de grens van zijn graafschap ligt de havezate Groenheem. Groenheem is een met muren en wallen versterkte boerderij, omgeven door stallen en schuren en een klein dorp, misschien twintig huizen. Groenheem wordt voor de graaf bestuurd door ridder Diederik van Hamel.

In het voorjaar gaat er altijd een wagen vol goederen naar Groenheem. Die wagen is gevuld met van alles en nog wat, dingen waar de afgelegen havezate behoefte aan heeft: medicijnen voor broeder Alfons, een monnik die zieken verzorgt, stalen pieken voor de hellebaarden van de poortwachters, vaten zout en dozen kruiden voor de keuken van heer Diederik en nog veel en veel meer.

De grote wagen wordt bespannen met twee forse paarden uit de stal van graaf Arend. Vader gaat mee als koetsier. Jeroen is trots op hem. Vader is in dienst van de graaf als valkenier. Hij dresseert en verzorgt de valken, grote vogels, waarmee de graaf op vogeljacht gaat. Maar de graaf heeft nog veel meer dieren. Ze vallen alle onder vaders zorg. Ook de duiventil, gevuld met wel veertig sier- en postduiven. Op zijn negende verjaardag kreeg Jeroen van vader een witte postduif cadeau. Jeroen is dol op zijn mooie vogel en nu hij mee gaat naar Groenheem rust hij niet voor hij van vader toestemming krijgt zijn duif mee te nemen. En zo staat er op de wagen bovenop een stapel kisten een biezen kooi met Jeroens duif erin.

“Roekoeoeoe”, klinkt het zo nu en dan... Vijf paarden begeleiden de rijk gevulde wagen. Op hun rug vijf zwaar bewapende mannen. Zij moeten de wagen beschermen. Er is wel geen oorlog in het land van de graaf, maar telkens weer hoor je over benden rovers, die onverhoeds het graafschap binnenvallen en niets vermoedende reizigers overmeesteren en beroven. Niemand weet waar die rovers vandaan komen of waarheen ze teruggaan. De mensen fluisteren, dat ze uitgestuurd worden door heer Joris van de Roomburg, ver over de grens. Maar niemand weet het zeker...

Na een volle dag rijden komen ze aan bij de havezate. Tientallen nieuwsgierige mensen komen toegelopen. De komst van de grafelijke wagen breekt even de sleur van alledag. Er gebeurt maar zo weinig op en om de afgelegen havezate.

Terwijl knechten van heer Diederik de wagen afladen, lopen Jeroen en zijn vader het ene straatje door dat binnen de wallen van Groenheem loopt. Aan weerszijden staan kleine huisjes, de luiken groen- wit geschilderd, in de kleuren van Diederik van

Hamel. Bij één van de huisjes staan ze stil. Vader drukt de deur open. Hier mogen ze zo binnenlopen. In dit huis woont immers oom Govert, moeders broer. Met zijn vrouw, tante Gonda en zijn zoon Jannes, die net zo oud is als Jeroen.

Ze worden hartelijk begroet. Jannes kijkt blij als hij Jeroen ziet en hij zet grote ogen op als hij de kooi ontdekt met de witte duif er in. Jeroen vertelt over de dieren van de graaf en vooral over de duiven, waarvan hij er ook één heeft. De mannen wisselen nieuwtjes uit en tante Gonda onthaalt hen op een bord heerlijke bonensoep met roggebrood en spek.

Opeens wordt er krachtig op de deur geroffeld. Oom Govert doet open. "Direct komen!" klinkt het. "Er komen vijanden!".

Jeroen schrikt. Samen met Jannes en hun vaders loopt hij naar buiten, de straat door naar het hoge huis van heer Diederik. Als ze langs het poorthuis komen, zien ze dat de dikke, zware poortdeur gesloten is en ze horen aan het knarsen van de kabels dat de klapbrug over de gracht wordt opgetrokken. Wat zou er toch aan de hand zijn?

In de grote voorzaal staat een grote, zware man met een korte, blonde baard. Allen kennen hem. Het is heer Diederik. Hij wenkt met de hand, zodat ieder zwijgt. "Mannen", zegt hij luid, "er dreigt gevaar voor ons. Ik heb zojuist melding gekregen van een grote troep gewapende mannen te paard, voorzien van belegeringswerktuigen, die op weg zijn naar ons dorp. Het moet een bende zijn van een ander graafschap, maar ze voeren geen enkel vaandel. We kunnen dus niet zien wie ze zijn. Helaas zijn we hier niet op voorbereid. Laten alle volwassen mannen plaats nemen op de wallen om de havezate te verdedigen. Hopelijk valt het mee."

Vlug halen de mannen hun wapens op. De boeren hebben geen wapens. Die bewapenen zich met knotsen en zeisen. Eén draagt een knots voorzien van heel

scherpe stalen punten. Dat noemen ze een “goedendag”, weet Jeroen. Vader en de vijf mannen die met hem meegekomen zijn, komen nu goed van pas. Toch zijn ze bezorgd. De havezate is totaal niet bestand tegen de aanval van een leger, al is het maar klein. Daarvoor is de mankracht van heer Diederik veel te gering...

Jeroen loopt met Jannes terug naar het huis waar tante Gonda vol spanning wacht. Ze komen langs de kleine kapel, waar veel vrouwen binnengegaan zijn om te bidden voor het behoud van Groenheem. Jeroen hoort het zingen, dat door de openstaande kerkdeur naar buiten komt. *“Miserere nobis”*. Hij weet wat dat betekent: „Ontferm U over ons”. Ze zijn in Gods Hand.

Intussen zijn de onbekende vijanden zichtbaar geworden vanaf de wallen. Op een paar honderd meter afstand zetten ze hun kamp op. Wachtposten worden uitgezet, tenten opgezet, vuren aangelegd. Nu zien ze ook een vaandel. Het is een lange, zwarte vlag met een witte baan in het midden. Nu weet heer Diederik uit welke hoek de wind waait: dit is de banier van Joris van de Roomburg, de alom zo gevreesde roofridder. Hoe durft hij hier te komen, zo ver van zijn eigen kasteel, in het land van de graaf?

Heer Diederik peinst zich suf hoe hij hulp kan krijgen. Een bode naar de graaf sturen is niet meer mogelijk. Die zou meteen in handen van de vijand vallen. Wachtposten staan overal... Een uitval doen? Onmogelijk. Zijn groepje mannen is veel te klein. Zullen ze dan in handen van de vijand moeten vallen? Dat nooit! Ze moeten een plan maken. Maar hoe? Diederik weet het niet. In zijn hart is een gebed: *“miserere nobis dominum”*, “Heer, ontferm U over ons”.

Thuis zit Jeroen te praten met Jannes. “Was onze graaf maar hier. Die heeft wel duizend sterke soldaten”. Maar graaf Arend van Kronenburg weet niet dat zijn verre havezate wordt bedreigd. Hoe zou hij het weten?

Dan, plotseling, veert Jeroen overeind. „Jannes, kom, de duif! Mee!” Meteen grijpt hij de biezen kooi met zijn witte vogel en rent naar buiten, op de voet gevolgd door Jannes. Ze hollen door de dorpsstraat naar het poortgebouw. Want daar, weten de jongens, is het hoofdkwartier van heer Diederik.

Buiten adem komen ze daar aan. De poortwachter houdt hen tegen. „Halt, wat willen jullie hier?” „De duif... de graaf... heer Diederik, ik wil hem spreken. Ik weet wat!” stamelt Jeroen. Maar daar komt de edelman al naar buiten. „Wat is er?” vraagt hij

verbaasd, maar niet onvriendelijk.

Dan vertelt Jeroen wat hij heeft bedacht. Zijn duif is een postduif en hoort thuis bij het kasteel van de graaf. Hij kan een boodschap overbrengen naar heer Arend, een verzoek om hulp. Heer Diederiks staalblauwe ogen lichten op. „Een uitstekend idee, jongens”, lacht hij. Onmiddellijk laat hij vader halen. Die geeft aanwijzingen. Broeder Alfons kan schrijven. Op een heel klein papiertje wordt een dringend verzoek om hulp geschreven en aan een pootje van de duif vastgemaakt. Dan wordt het diertje losgelaten. Het trippelt verwonderd heen en weer. Maar dan klapwiekt de duif omhoog, fladdert even om het poorttorentje en....vliegt naar het zuiden, op weg naar het vertrouwde plekje waar hij thuis is.

Langzaam begint het te schemeren. In het vijandelijke kamp brandt een vuur. In het duister ligt de havezate. In de harten van de mensen leeft spanning en angst. Op de wallen waken de mannen om beurten. In de kapel brandt een klein lampje. Broeder Alfons knielt neer. *“Dona nobis pacem domine”*, bidt hij zacht: „Geef ons vrede, Here”.

Diezelfde avond nog strijkt een witte duif neer tussen de andere duiven in het grafelijk kasteel Kronenburg. Als toen Koenraad, de rechterhand van Jeroens vader, hem niet had opgemerkt, dan zou alles mis gegaan zijn. Maar Koenraad herkent direct de witte duif van Jeroen. Stomverbaasd grijpt hij het diertje beet en ziet het papiertje... Een postbericht. Lezen kan Koenraad niet, maar hij is slim genoeg om ervoor te zorgen dat het briefje bij de graaf terecht komt. Die begrijpt het onmiddellijk en neemt zijn maatregelen.

Nog geen uur later verlaat een legertje van honderd mannen te paard de hoofdstad van het graafschap....Het zijn allemaal geoefende lansknichten en ruiters. Verkenners rijden vooruit in galop. Op weg naar de benarde havezate. En als 's morgens vroeg de bende van roofridder Joris zich gereed maakt om de boerderij met alle schuren te bestormen, komt een ver naar het zuiden uitgezette wachtpost ontsteld en bezweet aanrennen: “Daar komt een leger aan, mannen!” In grote wanorde slaan de rovers op de vlucht...

Diezelfde ochtend viert de hele bevolking van Groenheem de bevrijding met een feestelijke dankdienst in de propvolle kapel. Jeroen mag naast heer Diederik zitten,

die hem geprezen heeft om zijn daad. “*Gloria in excelsis deo*”, zingt het koor en allen zingen mee: „Ere zij God in den hoge”.

K&E1991AR